

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Tykocin - Miasto Stefana Czarnieckiego.

czas trwania: 5 godzin, typ: piesza, liczba miejsc: 8, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Tykocin, to małe miasteczko niedaleko Białegostoku z zachowanym XV-wiecznym układem zabudowy, długim rynkiem dokoła którego znajdują się stare, pięknie utrzymane, drewniane domy. Na rynku stoi jeden z najstarszych polskich pomników zbudowany w 1763 roku pomnik właściciela miasta hetmana Stefana Czarnieckiego. Naprzeciw pomnika znajduje się ufundowany przez Branickich, barokowy kościół Świętej Trójcy z pomisjonarskim klasztorem.

Miasto, ma widoczny wyraźny podział na część polską i żydowską. W części żydowskiej zbudowano istniejącą do dzisiaj, drugą co do wielkości w Polsce synagogę. Nazywana Wielką Synagogą obecnie udostępniona jest turystom. Obok niej stoją budynki Domu Talmudycznego z częścią muzealną i restauracją z kuchnią żydowską.

W Tykocinie znajdziemy jeszcze kilka zabytkowych miejsc i budowli, należą do nich: pozostałości zamku obecnie odbudowywanego przez prywatnego właściciela, zespół klasztoru Bernardynów z XVIII w., dom weteranów zbudowany w latach 1633-1636, obecnie restauracja, dworek administratora z XVIII wieku i cmentarz żydowski.

Zapraszamy.

Program wycieczki

Tykocin

Barokowy układ przestrzenny miasta.

Tykocin, to małe miasto niedaleko Białegostoku, z zachowanym do dzisiaj barokowym układem przestrzennym. Prawa miejskie otrzymał w 1425 r. Za czasów Zygmunta Augusta był siedzibą podlaskich dóbr królewskich. W tykocińskiej twierdzy umieszczono arsenał, skarbiec m. in. arrayy wawelskie, oraz bibliotekę. Po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów, za wybitne zasługi dla Rzeczypospolitej miasto otrzymał hetman Stefan Czarniecki. W XVIII wieku, po pożarze Tykocin został odbudowany w stylu barokowym i w takim układzie pozostał do dzisiaj.

53°12'27"N 22°46'24"E | na mapie:A

Tykocin

Pomisjonarski zespół klasztorny z Kościołem św. Trójcy (1742-1750).

Późnobarokowy zespół klasztorny pomisjonarski (XVIII w.) z kościołem Świętej Trójcy (1742-1750). Został zaprojektowany przez architektów hetmana Branickiego. Kościół ma piękną elewację frontową z dwoma wieżami, oraz świetnie zachowane wnętrza. Polichromie ścienne wykonał Sebastian Eckstein. Ołtarze i wyposażenie wnętrza powstało ok 1750 r. Obrazy w nawach bocznych namalowane zostały przez malarza polskiego baroku Szymona Czechowicza. Natomiast portrety małżonków Branickich pochodzą z pracowni Sylwestra Mirysa. Całość uzupełnia plebania wzniesiona w połowie XVIII wieku.

53°12'27"N 22°46'25"E | na mapie:B

Tykocin

Najstarszy pomnik

Pogromcę Szwedów, hetmana polnego Stefana Czarnieckiego, Sejm Rzeczypospolitej uhonorował w uznaniu zasług nadaniem w 1661 r. dóbr tykocińskich, z ich ośrodkiem - Tykocinem. Sto lat później prawnuk hetmana, Jan Klemens Branicki ufundował bohaterowi kampanii szwedzkiej pomnik.

Wzniesiony pośrodku tykocińskiego rynku w latach 1761-1763, należy do najstarszych polskich pomników postawionych na miejskim placu i dedykowanych postaci niebędącej hierarchą kościelnym czy koronowanym władcą. Barokowy monument hetmana dzierżącego złotą buławę to atrakcja turystyczna wyróżniająca Tykocin i przydająca niezwykłości małemu miastu, które ze względu na swój urok, klimat i piękne zabytki bywa nazywane "podlaskim Kazimierzem".

53°12'28"N 22°46'21"E | na mapie:C

Tykocin

Alumnat, czyli dom weteranów

Czworoboczny budynek z dziedzińcem znajdujący się pomiędzy mostem na Narwi a barokowym kościołem Świętej Trójcy to obiekt szczególny. Oprócz najstarszego pomnika Tykocin ma również najstarszy w Polsce

państwowy dom starców. Najstarszy, bo zbudowany w latach 1633-1636. Służył za ostatnie schronienie starym wiarusom, zasłużonym dla Rzeczypospolitej żołnierzom, którzy wojując za ojczyznę nie zdołali dorobić się własnego majątku.

Obowiązek utrzymania alumnatu spoczywał na miejscowych starostach, dlatego można powiedzieć, że była to placówka państwowa. Obecnie w budynku działa restauracja. W miejscu, gdzie dożywali swych dni kombatanci spod Beresteczka i Chocimia, Zieleńców i Dubienki, można przenocować (tel. 085 718 16 49).

53°12'28"N 22°46'26"E | na mapie:D

Tykocin Wielka Synagoga

Ciekawym zabytkiem jest Tykocińska Wielka Synagoga. Uważa się ją za drugą pod względem wielkości w Polsce, po Starej Synagodze w Krakowie. Jej budowę ukończono w 1642 r. Wielkość świątyni wynikała z roli Tykocina jako ponadlokalnego ośrodka społeczności żydowskiej. Żydzi po raz pierwszy osiedli w Tykocinie w 1522 r. Dość szybko zdominowali miejscowy handel oraz niektóre z rzemiosł, od XVIII w. do II wojny światowej stanowili blisko połowę mieszkańców miasta.

W sierpniu 1941 r. za sprawą Niemców Tykocin w połowie opustoszał. Obecni tu od ponad 400 lat Żydzi zniknęli, zostali rozstrzelani w lesie pod wsią Łopuchowo. Bardzo ciekawym dowodem istnienia żydowskiego Tykocina jest budynek Wielkiej Synagogi. Oparł się o dziwo kataklizmowi wojennemu i stał się atrakcją turystyczną dzięki wspaniałemu stanowi zachowania wnętrza. Mieści się tu Muzeum w Tykocinie (Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku), które warto zobaczyć. Oprócz bogatego zbioru judaików wnętrze zaskakuje wieloma oryginalnymi elementami wyposażenia. Bardziej religijny aniżeli muzealny nastrój zawdzięcza malowidłom ściennym, w tym wielu hebrajskim tekstom modlitewnym. Zlokalizowana pośrodku głównej sali bima (odpowiednik kazalnicy w kościele chrześcijańskim) sprawia wrażenie gotowej do

wystąpienia rabina.

Położony tuż obok XVIII-wieczny dawny Dom Talmudyczny także mieści Muzeum w Tykocinie. Oprócz galerii malarstwa można zobaczyć wewnątrz starej apteki. W budynku działa restauracja "Tejsza", serwująca potrawy kuchni żydowskiej. Niewiele jest w Polsce miejsc, gdzie lepiej niż w Tykocinie można zrozumieć, czym było polsko-żydowskie sąsiedztwo. Dla dzisiejszego Polaka to pouczająca wycieczka w nieznaną, minioną przeszłość.

53°12'24"N 22°46'01"E | na mapie:E

Tykocin Dom Talmudyczny (Mała Synagoga)

Mała Synagoga w Tykocinie, została zbudowana w XVIII wieku w stylu barokowym. Mieściła się tu szkoła kahalna i dom talmudyczny. Po zniszczeniach wojennych została odbudowana. Obecnie jest siedzibą Muzeum Kultury Żydowskiej. Oprócz judaików obejrzymy w nim wystawę poświęconą Zygmuntovi Glogerowi etnografowi i krajoznawcy, oraz galerię prac malarza Zygmunta Bujnowskiego. W piwnicy budynku mieści się restauracja "Tejsza" z przysmakami kuchni żydowskiej

53°12'24"N 22°45'58"E | na mapie:F

Tykocin

"Wstąp na cymes do kozy"

Cymes to słodka, tłusta potrawa kuchni żydowskiej, spożywana z okazji święta Rosz-ha Szana (na Nowy Rok). Przyrządza się ją z marchwi, ziemniaków, suszonych śliwek, miodu, rodzynek oraz koszerne mięsa, zwykle wołowiny. Podsmażone mięso dusi się z marchewką, ziemniakami, suszonymi śliwkami i dodatkami (cynamon, olej, masło, miód itp.). Na końcu dodaje się zasmażkę bądź, po rozdrobieniu, całe danie zapieka w piekarniku. Oczywiście każdy kucharz ma własny przepis na cymes.

Jak smakuje słodki gulasz, warto spróbować w restauracji "Tejsza" w Tykocinie, gdzie potrawa podawana jest nie tylko w Nowy Rok. To ciekawe miejsce nazywa się tak nieprzypadkowo: w języku jidysz tejsza znaczy koza. Dla podlaskich Żydów była ona symbolem szczęścia i dostatku. Restauracja mieści się tuż obok synagogi, przy ulicy... Koziej.

53°12'23"N 22°45'58"E | na mapie:G

Tykocin

Zespół klasztoru Bernardynów

Klasztor w stylu barokowym zbudował Jan Klemensa Branicki w latach 1771-1790. Była to już trzecia tykocińska siedziba Ojców Bernardynów, sprowadzonych w 1479 roku przez litewskiego magnata i polityka Marcina Gasztołda. Klasztor pozostał niezmienny do dzisiejszych czasów, do zabytków oprócz samego budynku klasztornego oraz kaplicy Św. Elżbiety zaliczone zostały również: dzwonnica, brama z ogrodzeniem, ogród z dziedzińcem i zabudowania gospodarcze. Z zabytkowego wyposażenia klasztoru pozostała Pasja Chrystusa (domniemane dzieło Wita Stwosza) oraz relikwiarz Drzewa Krzyża Świętego, obecnie znajdujący się w kościele św Trójcy. Obecnie w klasztorze mieści się dom księży emerytów.

53°12'13"N 22°46'15"E | na mapie:H

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): fot. arch. www.polskaniezwykla.pl, fot. arch. www.polskaniezwykla.pl, fot. foto-nicewicz, fot. arch. www.polskaniezwykla.pl, fot. arch. www.polskaniezwykla.pl, fot. Betix, fot. Betix, fot. arch. www.polskaniezwykla.pl

Trasa dodana przez: km_nida

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
poniedziałek 22 lipca 2024 17:22:52